

**VALTUUSTOALOITE
INNOVATIIVISUUTTA VANHUSPALVELUIDEN HENKILÖSTÖRAKENTEeseen**

Esitämme, että Vaasan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen vanhushpalveluiden henkilöstörakenteita ja kehittämistarpeita tarkastellaan sosiaalihuoltolain, vanhushpalvelulain, kuntalain, sosiokulttuurisen vanhuskäsityksen, sosiaaligerontologisen voimavaralähtöisen vanhustyön sekä moniammatillisuuden toteutumisen näkökulmista sekä ryhdytään tarvittaviin innovatiivisiin kehittämistoimenpiteisiin sosiaalialan osaamisen lisäämiseksi terveydenhuollon ja hoitotyön osaamisen rinnalle vanhushpalveluihin.

Sosiaalialan ammattilaisia, sosionomeja työskentelee sosiaalihuoltolain alaisissa asumisyksiköissä sekä muissa työtehtävissä (esim. vammaispalvelut, lastensuojelun palvelut, perhe- ja sosiaalityö), mutta jostain syystä vanhushpalveluiden asumisyksiköistä sosionomit puuttuvat. Olemme huolissamme myös siitä, että sosiaali- ja terveystoimen ylemmän tason ja keskitason johtotehtävistä ovat kadonneet lähes kokonaan sosiaalialan tutkinnon omaavat johtavassa asemassa olevat työntekijät. Sosiaalialalla on kehitetty valtavasti työmenetelmiä ja arviointiosaamista, mutta se ei näy samalla tavalla vanhushpalveluissa kuin muiden sosiaalihuoltolain alaisten erityisryhmien palveluissa.

YTT Sointu Riekinen-Tuovisen mukaan terveystieteet ovat tieteinä ja käytännön tasolla korostuneesti esillä vanhustyössä; sosiaalitieteellinen näkemys on jäänyt marginaalisemmaksi. Vanhusten asioiden katsotaan kuuluvan lähes pelkästään terveydenhuollon alaan, vaikka palvelut ovat sosiaalihuollon mukaisia. Tähän osin vaikuttaa minkälainen kulttuuri on vanhustyön ja siinä työskentelevien ammattilaisten suhteen. Esimerkiksi Tanskassa vanhustyössä toimivilla on pääosin sosiaalialan koulutus; Suomessa hoitoalan koulutus.

Ns. vanhushpalvelulain (28.12.2012/980) tarkoituksena on mm. tukea ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja parantaa mahdollisuuksia osallistua elinoloihinsa vaikuttavien päätösten valmisteluun ja tarvitsemiensa palvelujen kehittämiseen. Laki velvoittaa, että myös pitkäaikaisessa hoidossa iäkäs henkilö voi kokea elämänsä turvalliseksi, merkitykselliseksi ja arvokkaaksi ja että hän voi ylläpitää sosiaalista vuorovaikutusta sekä osallistua mielekkääseen, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävään ja ylläpitävään toimintaan. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) tarkoituksena on mm. sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen, osallisuuden edistäminen, eriarvoisuuden vähentäminen, tarpeenmukaisten, riittävien ja laadukkaiden sosiaalipalveluiden järjestäminen. Palveluihin pitää sisältyä toimintakykyä, osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Myös asumishpalveluissa on oikeus tarpeen mukaisesti kuntoutushpalveluihin.

Vanhuus ei ole sairaus, vaan luonnollinen osa elämänsäkaarta - elämän loppuvaihe, jota kantaa eletty elämä. Gerontologisen sosiaalityön avulla voidaan edistää ikäihmisten hyvinvointia edistävien olosuhteiden, yhteisöjen toimivuuden ja toimintakyvyn vahvistamista. Sosiaaligerontologian ja sosiaalityön

emeritusprofessori Simo Koskisen mukaan ikäihmisten kuntoutuksessa painopiste on asettava voimavaroihin. Perinteisen raihnaisuuksia painottavan medikaalisen vanhuskäsityksen rinnalle on noussut voimavaroja korostava sosiokulttuurinen vanhuskäsitys. Ikäihmisten kotona asuminen voidaan saavuttaa vain laaja-alaiseen kuntoutuskäytäntöön pohjautuen, joka perustuu uudelleen näkemykseen vanhuudesta. Vanhuksen elämäkokonaisuus, arjen jäsentyminen, elämänhistoria ja -tapa on tärkeää selvittää kuntoutustarvetta arvioitaessa.

Valtakunnallisen vanhuspalveluiden tilan seurantatutkimuksen (THL 2018) mukaan käytettävissä on entistä vähemmän tarvittavaa erityisosaamista, kuten gerontologista sosiaalityötä. Tarvitaan lisää tietoa eri tutkintojen tuomista osaamisista, innovatiivista rohkeutta ja yhteistä moniammatillista tahtotilaa kehittää vanhuspalveluiden henkilöstörakenteita ja tehtäväkuvauksia siten, että osataan jatkossa rekrytoida hoitajien ja terveydenhuollon asiantuntijoiden rinnalle myös sosionomeja (AMK, YAMK) vanhustyön palvelutaloihin, kotipalveluun, ennalta ehkäisevään vanhustyöhön sekä johto-, asiantuntija-, koordinointi- ja verkostotyötehtäviin.

Ihmisellä on iästä riippumatta tarve ja kaipuu elämän merkityksellisyyden kokemiseen, osallisuuteen ja toimijuuteen.

Tuija Kivioja
varavaltuutettu (SDP)

Kannattamme aloitetta:

Aira Helo
Lilya Nieminen
Marianne Waltermann
Te Seikkala
Pia M. Järvi
Matti Oksanen
Janne Kallio
Anu Hänninen
Jarkko
Tuija Luoma
Matti Hämäläinen
Pia M. Järvi
Matti Oksanen
Heikki Puumala

Emme Eerola
Matti Rintamäki
Meyja Puhonaho
Matti Oksanen
Matti Oksanen
Jenna Tuoma
Filip Stalle
Göran Haahtela
Sari Somppi